

кримінальної справи, відповідно до передбачених у законі привілейованих ознак. Тобто, оцінка відповідності привілеюючої обставини зазначеному критерію може бути забезпечена з використанням спеціальних досліджень, які відносяться до сфери криміналістики (криміналістичної техніки та тактики, судової експертизи) та кримінально-процесуального права (як інституту доказування).

Література

1. Познышев С.В. Особенная часть русского уголовного права. Сравнительный очерк важнейших отделов особенной части старого и нового уложений. – М., 1912, С. 48-49.
2. Criminal Code of the Republic of Bulgaria (1968, amended 2010) (English version). URL: <http://legislationline.org/documents/action/popup/id/8881/preview>; Наказателен кодекс. URL: <http://lex.bg/laws/ldoc/1589654529/>.
3. Criminal Code of the Republic of Serbia (2005, amended 2012) (English version). URL: <http://legislationline.org/documents/section/criminal-codes>.
4. Criminal Code of the Republic of Montenegro (2003, amended 2011) (English version). URL: <http://legislationline.org/documents/section/criminal-codes>.
5. Уголовное право зарубежных стран. Общая и Особенная части / под ред. Н.Е. Крыловой. М., 2013. С. 584-585, 589 (автор – Н.А. Голованова); Козочкин И.Д. Уголовное право США: успехи и проблемы реформирования. СПб., 2007. С. 319, 341.

УДК 343.2(043.2)

Острогляд О.В., к.ю.н., доцент,
Університет Короля Данила, м. Івано-Франківськ, Україна

(БЕЗ)КОНЦЕПТУАЛЬНІСТЬ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

До Кримінального кодексу України, за час його існування, вносилися зміни 192 Законами та кількома рішеннями Конституційного суду України. Тільки протягом 2018 року зміни до ККУ вносилися за допомогою 10 законів, що зачіпали широке коло питань: - як технічного характеру (назву після слів «правоохоронного органу» доповнити словами «судового експерта»; слово «інвалідами» замінити словами «особами з інвалідністю»); - так і концептуального характеру (Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації, Про внесення змін до статті 149 Кримінального кодексу України (Торгівля людьми) щодо приведення у відповідність з міжнародними стандартами); - а також отримали нові редакції чи нові статті (Про внесення змін до статті 120 Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за

сприяння вчиненню самогубства, Стаття 389-2. Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт, Стаття 146-1. Насильницьке зникнення, Стаття 201-1. Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України, Стаття 332-2. Незаконне перетинання державного кордону України, Стаття 204. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів).

Звичайно Кримінальний кодекс України, як і будь-яке законодавство, має реагувати на виклики, які стоять перед державою і суспільством. Але, якщо питання захисту від незаконного перетину кордону є таким, що виникло у зв'язку з агресією і його неможливо було спрогнозувати, то решта змін були прогнозовані і не потребували такого безсистемного втручання, не кажучи вже про відповідальність за порушення митних правил щодо певних категорій товарів.

11 січня цього року ми отримали вступ до законної сили Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами». Питання, яке носить надзвичайно важливий характер, в обговоренні, в тому числі і за допомогою соціальних мереж, було зведено до абсурду. Хоча Згідно реєстру судових рішень (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>) протягом 2018 року судами першої інстанції Івано-Франківської області було постановлено 9 вироків щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, з яких 8 зґвалтувань, що свідчить про надзвичайну латентність цих проявів та реальну необхідність таких змін. Так, звичайно, можна дискутувати щодо досконалості заборон, які внесені цим Законом, але в цьому випадку варто погодитись з думкою, що краще змінити національне законодавство (навіть кілька разів), ніж одразу ратифікувати Конвенцію та отримати реакцію міжнародної спільноти за її невиконання.

Мова про те, що зміни, до такого важливого акту охорони, мають вноситися у відповідності до концепцій, відповідного планування розвитку законодавства протидії злочинності, а не безсистемно, чи взагалі на догоду певній політичній силі.

В українському законодавстві були елементи спроб визначити певні напрямки в протидії злочинності, зокрема це: Постанова ВРУ від 25.06.1993 №3325-XII «Про Державну програму боротьби із злочинністю», Указ Президента України від 17.09.1996 №837/96 «Про Комплексну цільову програму боротьби зі злочинністю на 1996-2000 роки», Розпорядження КМУ від 29 вересня 2010 р. №1911-р «Про

схвалення Концепції Державної програми профілактики правопорушень на період до 2015 року», Розпорядження КМУ від 30 листопада 2011 р. №1209-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року», Постанова КМУ від 8 серпня 2012 р. №767 «Про затвердження плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року».

В цьому випадку варто підтримати думку Є.В. Єпифанової щодо того, що необхідно чітко сформулювати основні положення кримінально-правової політики, наприклад, як вже неодноразово відзначалося в літературі, в Концепціях кримінальної політики, надавши цьому документу юридичну силу. І вже на базі цієї Концепції реформувати сучасне кримінальне законодавство, з врахуванням правозастосовчої практики і теоретичних концепцій, що вироблені в кримінальному праві, а також з застосуванням позитивного досвіду закордонних країн у цій сфері [3, с. 29].

Відсутність концепції кримінально-правової політики дозволяє зробити висновок про те, що держава не бачить кінцевої (чи проміжної) мети чи результату, до якого вона прагне, проводячи окремі заходи в сфері боротьби зі злочинністю. На даний час багато науковців стверджують, що кримінально-правова політика практично відсутня, це також зумовлено відсутністю її концепції, а також тим, що зміни, які вносяться до КК не дають можливість зробити однозначний висновок чи йдемо ми шляхом збільшення і посилення кримінальної репресії, чи проводимо політику лібералізації, гуманізації кримінальної відповідальності.

Література

1. Епифанова Е.В. России необходима концепция уголовной политики // Российская юстиция, 2008. – №4. – С. 26-31.
2. Кримінальний кодекс України. За станом на 11.01.2019 // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Острогляд О.В. Концепція кримінально-правової політики України: окремі аспекти / О.В. Острогляд // Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процесу: матеріали IV Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 4 грудня 2015 р.). – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2015. – С. 41-46.